

EBRD COVID-19 Dayanıklılık Çerçevesi - Yerel Çevresel ve Sosyal Değerlendirme Eğitim Programı

Modül 11 - Tarım endüstrisinin karşılaştığı tipik çevresel ve sosyal riskler

Giriş

Modül 11'in amacı, tarım endüstrisindeki bir Proje için değerlendirilmesi gereken tipik çevresel ve sosyal riskleri özetlemektir. Bunların sadece potansiyel risklere örnek olduğu ve danışmanların her Projeye özgü spesifik riskleri tanımlamak için mesleki muhakemelerini ve sektör bilgilerini kullanmaları gerekeceği unutulmamalıdır.

Genel ekin üretimi

- Tarlanın yetersiz hazırlanmasından ya da ekili, eğimli arazilerde toprak koruma yapılarının bulunmamasından dolayı toprağın fiziksel olarak bozulması ve toprak erozyonunun artması.
- Mineral gübrelerin yetersiz kullanılması ya da doğru kullanılmamasından dolayı toprağın kimyasal olarak bozulması, ekin kalıntılarında bulunan besinlerin geri dönüştürülmemesi, azotlu gübre, düşük kalite su kullanılması ve artan tuz konsantrasyonlarına bağlı olarak toprağın pH seviyesinin dengesizleşmesi.
- Suyun yüzey veya yeraltı su kaynaklarından çekilmesinin, diğer kullanıcıların kullanabileceği suyun miktarının ve kalitesinin azalmasına neden olması, sucul alıcıları ve geçim kaynaklarını etkilemesi.
- Yüzey ya da yeraltı su kaynaklarından su çekilmesinden dolayı suyun kimin "hakki" olduğu ve kimin Projeden tazminat ve diğer faydalar almaya uygun olabileceği konusunda farklı kişi veya gruplar arasında çatışmaların doğması
- Pestisitlerin ve gübrelerin uygunsuz depolanması, taşınması ve uygulanmasından dolayı toprağın ve yeraltı suyunun kirlenmesi ve sucul habitatlarının bozulması.
- İşçilerin pestisitler ve gübreler dahil olmak üzere, tehlikeli maddelere, bu maddelerin depolanması, elleçlenmesi ve spreyleme yoluyla ya da başka tür ekipmanlarla kullanılması sırasında maruz kalması olasılığı.
- Tehlikeli madde kalıntıları içeren boş pestisit ve gübre konteynerlerinin uygun olmayan şekilde imha edilmesinden dolayı toprağın ve yeraltı sularının kirlenmesi potansiyeli.
- Büyük ve ağır yüklerin kamu karayolu ağında kullanılan araçlarla taşınmasından dolayı toplum sağlığı ve güvenliği riskinin artması.

Hayvancılık

- Avrupa Birliği hayvan refahı kurallarının ihlal edilmesi olasılığı.
- Hayvanların uygunsuz koşullarda tutulmasından dolayı hayvan enfeksiyonlarının ve hastalıklarının yayılması.
- Hayvan yemi, hayvan atıkları ve karkaslar, kullanılmış havalandırma filtreleri, hayvan ilaçları ve atık su arıtma tesislerinden gelen çamurlar dahil olmak üzere büyük miktarlarda katı atık oluşmasından dolayı toprağın ve yeraltı sularının kirlenmesi olasılığı. (Hayvancılıkta büyümeyi destekleyiciler ve antibiyotik kullanılıyorsa atıkların bir kısmında bu maddelerin kalıntıları bulunabilir.)
- Yüksek biyokimyasal oksijen talebi ve kimyasal oksijen talebi olan, fazla miktarda amonyak, toplam askıda katı madde ve besin maddesi içeren endüstriyel proses atıksuyun ortaya çıkmasından dolayı yüzey sularının ve yeraltı sularının kirlenmesi.
- Genellikle tarlalarda gübre kullanılmasıyla olarak atmosfere koku yayılması yayılması sonucunda yöredeki hava kalitesinin bozulması ve yakında yaşayanlara rahatsızlık vermesi.
- Ormansızlaşma ve arazi kullanımındaki değişikliklerden, hayvanların rutin enterik fermantasyonları sırasında saldıkları gazlardan ve gübreden çıkan azot oksit emisyonlarından dolayı sera gazlarının oluşması. (Hayvancılık, önemli ve küresel bir metan üretimi kaynağıdır.)
- Pestisitler daldırma fiçileri, püskürtücüler ve diğer ekipmanlarla hayvanlara uygulanmasından dolayı toprağın veya yeraltı sularının kirlenmesi ya da işçilerin pestisitlere maruz kalması.
- Hayvanların hareketinden ve farklı hayvan gruplarının birbirine karışmasından dolayı hayvan hastalıklarının yayılması, hayvanların sağlığından dolayı piyasa fiyatlarının düşmesi ve geçim kaynaklarının azalması.

NOT: hayvan refahıyla ilgili konuları değerlendirme konusunda ek rehberlik için aşağıdaki rehberlik belgelerine başvurun:

Avrupa Komisyonu, Uygulamada Hayvan Refahı:
https://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice_en

Gıda işleme ve içecek endüstrisi

- Suyun (soğutma suyu dahil) yüzey veya yeraltı su kaynaklarından çekilmesinin, suyun miktarının ve kalitesinin azalmasına neden olması.
- Su kaynaklarından su çekilmesinden dolayı suyun kimin “hakkı” olduğu ve kimin Projeden tazminat ve diğer faydalar almaya uygun olabileceği konusunda farklı kişi veya gruplar arasında çatışmaların doğması.
- Ayıklama, sınıflandırma işlemleri ve diğer üretim prosesleri sonucunda büyük miktarlarda ürünün atılması ve ortaya yenilemez durumda, organik, çürüyen katı atıklar çıkması. (Et ürünlerinin işlenmesinden çıkan katı atıklar, patojenik mikroorganizmaların çoğalması nedeniyle gıda güvenliğini önemli ölçüde etkileme potansiyeline sahip organik malzemeler içerebilir.)
- Kullanılan kimyasallar ve deterjanlardan ve organik atıklardan dolayı biyokimyasal ve kimyasal oksijen ihtiyacı (BOD ve COD) fazla olan büyük miktarda atık suyun, atık su akışına girmesi.
- Isıtma, soğutma ve dondurma işlemleri için büyük miktarda elektrik tüketilmesi.
- Nem, sıcaklık ve havalandırma koşullarının kontrol edildiği yeterli depolama tesislerinin bulunmaması nedeniyle tahıl, un, şeker, malt ve diğer maddelerin kendiliğinden tutuşması nedeniyle yangın ve patlama meydana gelmesi riski.
- Hammaddelerin taşınması, depolanması ve işlenmesi sırasında haşere ve kemirgen istilasının meydana gelerek insan sağlığını etkilemesi.
- Yemeklik yağ ekstraksiyonu için solventlerin doğru şekilde kullanılmaması ve depolanmaması.
- Bakım işçilerinin güvenliği için risk oluşturan basınçlı kapların kullanılması ve bunların bakımının yapılması.
- Fıçıların temizliğinin, yiyecek ve içecek ayırma, şişeleme ve paketleme ekipmanlarının yetersiz temizlenmesinin gıda ürünlerinin kirlenmesine yol açması.
- Gıda ürünlerini işleyen tüm personel için tıbbi tarama yapılmamasından dolayı, hastalığın gıda ürünleri yoluyla yayılması.
- Yeterli kalite kontrol protokolleri veya laboratuvar ekipmanı bulunmamasından dolayı gıda zincirine bulaşık gıda ürünleri girmesi.
- Katıların elleçlenmesi, kaynatılarak yoğunlaştırılması, kurutulması, buharla soyulması, ağartılması ve dehidrasyonundan partikül madde ve kokunun ortaya çıkması. (Koku ayrıca yemek pişirme ve tutsülemekten de kaynaklanabilir.)
- Tüketici sağlığını etkileyen şekilde bulaşık ya da zehirli gıda ürünlerini geri çağırmak zorunda kalınması, bu gıdaları kendi ürünlerinde kullanan başka işletmelerin ekonomik kayıplar yaşaması.

NOT: gıda işleme ve içecek endüstrisinin etkilerini değerlendirme konusunda ek rehberlik için aşağıdakilere bakınız:

Avrupa Komisyonu, Sürdürülebilir Gıda:

<https://ec.europa.eu/environment/archives/eusssd/food.htm>

AB gıda ve içecek endüstrileri konfederasyonu, Avrupa Gıda ve İçecek Endüstrilerinde Çevresel Sürdürülebilirliği Yönetmek:

https://www.fooddrinkeurope.eu/documents/brochures/brochure_CIAA_envi.pdf

Avrupa Komisyonu, Avrupa'da Ürün Güvenliği: Ürünlerin piyasadan toplatılması da dahil olmak üzere düzeltici eylem kılavuzu:

https://ec.europa.eu/consumers/archive/cons_safe/action_guide_en.pdf